

Viering 3de zondag veertigdagentijd
3 maart 2024
Jebron

Inleiding en welkom.

Zoals ieder jaar in de veertigdagentijd, en de actie van Broederlijk Delen, voel ik me weer eens het jongetje van 15-16 jaar, die vol enthousiasme en optimisme in de klassen van het Klein College rondging om de eerste actie van BD gestalte te geven. In de godsdienstlessen hoorden we de oproep van de bisschoppen naar aanleiding van de onafhankelijkheid van Belgisch Congo, om de missieposten ginder te ondersteunen met de oproep: laat ons broederlijk delen met onze broeders, de missionarissen in Congo.

Met hetzelfde enthousiasme deden we op onze parochie ook een actietje. Ik mocht van de pastoor op het einde van de traditionele toch nog latijnse mis, toch iets komen zeggen over Broederlijk Delen.

Ondertussen is er veel veranderd. In de maatschappij, in Congo, in België. Het is niet meer de bisdommen en parochies die ondersteund worden, ook niet de blanke ontwikkelingswerkers die de problemen van armoede van de plaatselijke bevolking gaan oplossen. Men is uiteindelijk tot de bezinning gekomen dat problemen alleen kunnen opgelost worden door plaatselijke groepen. Niet wij moeten dit doen, maar de oplossingen moeten komen van hen, op hun maat, met hun inzichten. Die plaatselijke groepen willen wij ondersteunen. Om daarover meer info te vinden kunnen jullie een tekst meenemen.

Daarom vandaag de uitnodiging om in deze viering na te denken en ons te bezinnen over BD. We komen hier samen in de naam van de Ene, Vader-Moeder, Zoon en broer, en in naam van de Geest in ons midden.

Welkom.

Een lied: "Wie moet zwijgen, zal gaan spreken", p. 54

Openingsgebed

Hilde

Krachtig zijn uw woorden, God,
waarmee U ons wegroept
uit elke vorm van slavernij.

Bevrijdend zijn uw tien leefregels
die wijzen naar een nieuwe samenleving
waar ieder mens van tel is:
een wereld van verbondenheid.
Geef dat wij uw oproep horen,
in ons opnemen en volop ter harte nemen.
Amen. Dat het mag gebeuren!

Lezingen

Ignace

Ik koos de teksten uit de liturgie van vandaag, omdat ze nauw aansluiten bij de grond van de zaak. De 10 richtinggevende woorden bieden uitzicht op een nieuwe samenleving waar plaats is voor iedereen. Hier de tekst uit Exodus.

Hilde

Ex. 20, 1-17

- 2 *Ik ben Jahwe uw God, die u heb weggeleid uit Egypte, het slavenhuis.*
- 3 *Gij zult geen andere goden hebben, ten koste van Mij.*
- 4 *Gij zult geen godenbeelden maken, geen afbeelding van enig wezen boven in de hemel, beneden op de aarde of in de wateren onder de aarde.*
- 5 *Gij zult u voor hen niet ter aarde buigen en hun geen goddelijke eer bewijzen; want Ik, Jahwe uw God, Ik ben voor hen die Mij haten een jaloerse God die de schuld van de vaders wreekt op hun kinderen, tot het derde en vierde geslacht,*
- 6 *maar voor hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden een God die goedheid bewijst tot aan het duizendste geslacht.*
- 7 *Gij zult de naam van Jahwe uw God niet lichtvaardig gebruiken; want Jahwe laat degenen die zijn naam lichtvaardig gebruiken niet ongestraft.*
- 8 *Denk aan de sabbat; die moet heilig voor u zijn.*
- 9 *Zes dagen kunt gij werken en alle arbeid verrichten.*
- 10 *Maar de zevende dag is de sabbat voor Jahwe uw God. Dan moogt gij geen enkele arbeid verrichten: gij zelf niet, uw zoon niet, uw dochter niet, uw slaaf niet, uw slavin niet, uw dieren niet, zelfs niet de vreemdeling die bij u woont.*
- 11 *In zes dagen immers heeft Jahwe de hemel, de aarde, de zee met al wat er in is, gemaakt. Maar de zevende dag heeft Hij gerust en zo de sabbat gezegend en tot een heilige dag gemaakt.*
- 12 *Eer uw vader en uw moeder. Dan zult gij lang leven op de grond die Jahwe uw God u schenkt.*
- 13 *Gij zult niet doden.*
- 14 *Gij zult geen echtbreuk plegen.*

15 Gij zult niet stelen.

16 Gij zult tegen uw naaste niet leugenachtig getuigen.

17 Gij zult uw zinnen niet zetten op het huis van uw naaste; gij zult uw zinnen niet zetten op de vrouw van uw naaste, niet op zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, op niets wat hem toebehoort.

Ik wil hier echter nog een vers aan toevoegen, want ook in Deuteronomium 5 vinden we de tekst van de 10 woorden, waarin een belangrijke toevoeging staat.

De versie uit Deuteronomium luidt:

15 Bedenk dat gij slaaf zijt geweest in Egypte en dat Jahwe uw God u met sterke hand en uitgestrekte arm uit dat land heeft geleid. Daarom heeft Hij u geboden de sabbat te onderhouden

Dat klinkt heel wat anders. Exodus geeft een religieuze, bijbelse reden (de zevende dag dat God rust). Deuteronomium geeft een 'sociale' reden, de eigen ervaring van de slavenarbeid in Egypte.

Een lied: God wil geen zee van verdriet, p. 55

Ignace

We lezen een kort fragment uit het evangelie van Johannes:

Joh. 2, 13-25 – De Thora wordt niet meer onderhouden waardoor de tempel een marktplaats geworden is.

Hilde

Nabij is het Pesach der Judeeërs geweest en Jezus klimt op naar Jeruzalem.

Wat hij in het heiligdom vindt zijn de verkopers van runderen, schapen en duiven en de muntwisselaars.

Van touwtjes maakt hij een gesel en hij werpt ze allemaal het heiligdom uit, ook de schapen en de runderen. De munten van de wisselaars strooit hij uit, en de tafels trapt hij om.

Tot de duivenverkopers zegt hij:

“haal dit hier alles weg. Maak van het huis van mijn Vader geen handelshuis.”

Bezinning

Melkveebedrijf De Vaerendriesch uit Kortenaak werd eind vorig jaar geselecteerd om de beste biologische boerderij van Vlaanderen te worden: "Koeien mogen twee keer per dag op ander perceel grazen."

De Vaerendriesch is nog maar enkele jaren een bio boerderij. Bij de overname heeft de nieuwe generatie hier uitdrukkelijk voor gekozen. Koeien eten alleen nog gras en klavers, kunstmeststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen worden op het bedrijf geweerd. Dit betekent ook dat er geen CO² wordt ingevoerd in de vorm van soja als diervoeding. De koeien geven rijkere voedzamere melk. Deze bevat merkbaar meer omega 3 vetten.

Wie het probleem van de klimaatopwarming en de rol van de CO²-uitstoot hierin kent beseft dat dit de landbouw van de toekomst is.

Het roept wel de vraag op waarom niet meer boeren deze weg inslaan, en deze transitie zich tot enkele idealisten beperkt. Allicht zijn de meeste landbouwers door hun grote investeringen en schulden de gevangenen van de banken en de internationale maatschappijen, waardoor de noodzakelijke omvormingen uitblijven.

Het is alsof de tien woorden, geconfronteerd met het gouden kalf, opnieuw in scherven vallen.

De tien woorden waren het fundament waarop Israël, het twaalfstammenverbond, werd gebouwd. De tien woorden vormen de grondwet van een politiek project, de oprichting van een democratische staat gebaseerd op vrijheid, gelijkheid en gerechtigheid. Hier is het ganse volk bij betrokken: mannen, vrouwen, jongeren, ouderen, volwassenen, kinderen.

Hierin verschillen de tien woorden met de westerse democratieën die teruggaan op de stad Athene. In België hebben de vrouwen pas in 1949 stemrecht gekregen en vluchtelingen hebben nog steeds geen stem.

Reeds in zijn groene encycliciek "Laudato si" plaatst paus Franciscus de onderdrukking van de arme en van de aarde op één lijn.

De boodschap van paus Franciscus in Dubai doet me denken aan Jezus die de tempel reinigt.

Wij weten dat de tempel het politieke, economische en religieuze centrum van het land was. In de tempel stond ook de ark met daarin de twee stenen tafelen met de tien woorden.

Als Jezus de tempel binnentreedt verwacht hij een beleid dat gefundeerd is op de tien woorden dat leven voor het volk mogelijk maakt. Hij merkt echter dat de tempel een verdienmodel is geworden. Wisselaars hebben een monopolie en verkopen met woekerwinsten.

Het is alsof de tien woorden terug aan scherven liggen.

Johannes schrijft zijn evangelie wanneer de tempel reeds lang verwoest is. Hij geeft aan de tempel een nieuwe betekenis. Voor hem wordt het lichaam van Jezus de tempel. De gestorven Jezus leeft voort in de Johannes-gemeenschap die de Thora hoort en de tien woorden onderhoudt

Voor paus Franciscus is de schreeuw van de arme en de schreeuw van de aarde één grote schreeuw. De aarde is ons gemeenschappelijk huis die zowel de mens als de natuur huisvest. Voor hem staat de mens niet langer boven de natuur maar maakt hij er wezenlijk deel van uit. Wie raakt aan de natuur raakt ook aan de mens. Daarom is voor de paus de nieuwe tempel niet zozeer het lichaam van Jezus, de gemeenschap, maar de aarde, ons gemeenschappelijk huis, wij allen als deel van de natuur. De paus verlegt opnieuw de grenzen en geeft aan de tempel een nieuwe betekenis.

Wat Jezus met de tempel deed doet de paus met de aarde. Hij fundeert ons leven opnieuw op de tien woorden die dringend moeten gedaan worden.

Begin december vorig jaar stonden Vijf Guatemalteken, ex-ministers en voormalige toplui binnen de politie en het leger, in een uniek "historisch" assisenproces terecht voor de verdwijning, de foltering en de moord op drie Belgische missionarissen in Guatemala.

De lokale bevolking werkte in de hitte van de dag op de katoen- en suikerrietplantages van grootgrondbezitters. Met het loon konden zij amper overleven, laat staan medicatie kopen of de kinderen school laten lopen.

De drie scheutisten brachten de mensen samen in basisgemeenschappen waar zij hun sociaal - economische situatie leerden verstaan. Zij steunden de lokale bevolking in hun strijd tegen de sociale en economische ongelijkheid.

Het wegtrekken uit de onderdrukking van Egypte en het streven naar een rechtvaardige samenleving gefundeerd op de tien woorden was hun inspiratie.

Ook Congolese boeren krijgen moeilijk toegang tot de grond. Daarom maakt Broederlijk Delen er haar campagnethema van. Daarom een tweetal namen die sterk verbonden zijn met de problematiek.

Christine studeert pedagogie. Tussen de studies en stages door werkt ze samen met verschillende studenten op het veld. Om toegang tot grond te verkrijgen sloot zij zich aan bij de jongerenorganisatie van de boerenbeweging. Binnen deze organisatie staken ze de koppen bij elkaar om geld bij elkaar te sprokkelen en samen een stuk grond te huren.

Leonie is lid van de boerenbeweging. Door het erfrecht was zij, na de dood van haar man, de toegang tot haar grond verloren. Via de organisatie kreeg zij een stuk grond toegewezen dat ze nu gebruikt om er groenten op te verbouwen. Toen de boeren in Mikwi vreesden dat zij hun grond kwijt gingen spelen aan industriële landbouw, vonden zij de moed om hun verschillen naast zich neer te leggen. De grond behoort niet meer toe aan slechts één individu of aan de negen clans, maar behoort nu toe aan de hele gemeenschap. Uit al deze voorbeelden blijkt dat samen werken aan rechtvaardigheid werkt.

Nog steeds vallen de tien woorden in confrontatie met het gouden kalf in scherven. Wij mogen niet vergeten dat Mozes een tweede maal de berg opging en zijn volk opnieuw de tien woorden aanbood. Overall in de wereld staan mensen op die samen werken en strijden voor rechtvaardigheid. Zij kiezen voor het leven en bouwen aan een vrije, gelijke en rechtvaardige samenleving gefundeerd op de tien woorden. Het werkt aanstekelijk. Doe jij ook mee?

Aansluitend de vrije voorbeden

Acclamatie: Open hun ogen, p. 87d.

We willen vandaag speciaal onze aandacht vestigen op de solidariteit met de Congolese bevolking op het platteland.

Omhaling en mededelingen

Tafelgebed 1

Onze Vader verborgen, p. 15

Vredeslied, Ik zoek de plaats, p. 32

Een teken van vrede.

Hilde

Om over na te denken

(Uit een oude Maya-kalender)

We zijn maar een schakel in de strijd. Dit te mogen weten, geeft de mens waardigheid: elke schakel is belangrijk. Maar het maakt hem ook nederig: hij is slechts een onderdeel van het geheel. Als wezenlijk onderdeel krijgt de mens dus een bijzondere verantwoordelijkheid. Hij moet niet alleen zijn stuk geschiedenis leven, hij moet ook zorg dragen voor de continuïteit. En alles wat de mens doet of nalaat heeft zijn gevolgen in dit leven op deze aarde.

Ignace

Slotgebed

Als tempel en instituut aan het wankelen gaan
legt U, God, de grondvesten
voor de nieuwe tempel
die in Jezus vlees en bloed werd:
menselijke nabijheid,
aandacht voor ieder,
een duurzame samenleving,
uw rijk van vrede.
Laat ons gaan hem achterna! Amen.

Slotlied: God wil geen zee van verdriet, p. 55